

Viborg Amtskommune
Skottenborg 26
Postboks 21
8800 Viborg

3. juli 1997
2. kommunekontor
1997/1110/076-1
ETS

I:\ets\viborg.udt

I brev af 11. januar 1995 (j.nr. 1-43-10-1-93) har Viborg Amtskommune fremsendt revisionsberetningen for amtskommunen for regnskabsåret 1993.

Indenrigsministeriet har ved gennemgangen af revisionsberetningen påset revisionsbemærkninger samt de afgørelser, amtsrådet har truffet i forbindelse hermed. Ministeriet er ved brev af 31. januar 1996 fremkommet med sin foreløbige udtalelse vedrørende de spørgsmål, revisionsberetningen har givet anledning til, idet ministeriet dog for så vidt angår amtskommunens ydelse af tilskud til et handelsakademi i amtet og støtte til etablering af pædagoguddannelser i Thisted har oplyst, at ministeriet endnu ikke havde færdigbehandlet disse sager.

Indenrigsministeriet skal herved oplyse, at ministeriet har færdigbehandlet de to ovennævnte sager, og i den anledning skal ministeriet herved afgive nedenstående udtalelser om sagerne.

I. Amtskommunens tilskud til et handelsakademi

Sagens baggrund:

Viborg Amtskommunes Økonomiudvalg afgav den 3. maj 1991 en underskudsgaranti på 190.000 kr. i forbindelse med etableringen af et handelsakademi i amtet. Garantisummen svarede til udgifterne forbundet med 5 elevpladser på det påtænkte handelsakademi. Thisted-Hurup Handelsgymnasium besluttede i 1992 at etablere det

omhandlede handelsakademi med det formål at kvalificere erhvervslivets medarbejdere til specielt at beskæftige sig med opgaver i tilknytning til udenrigshandel.

Underskudsgarantien blev af amtet udbetalt den 1. juli 1992.

Af revisionsberetningen for 1993 fremgår bl.a. følgende:

"Handelsakademiets formål er at kvalificere erhvervslivets medarbejdere til specielt at beskæftige sig med opgaver i tilknytning til udenrigshandel.

Uddannelsen gennemføres ved Thisted-Hurup Handelsgymnasium og er en vekselvirkning mellem undervisning på handelsgymnasiet og praktikophold i private virksomheder.

Underskudsgarantien er afgivet, fordi uddannelsens elevgrundlag er spinkelt.

Amtet har i skrivelser af 15. marts 1994 og 8. juli 1994 uddybet begrundelserne for udbetalingen af ovennævnte underskudsgaranti. Af skrivelserne fremgår blandt andet, at tilskuddet efter amtets opfattelse ikke er et driftstilskud i traditionel forstand, idet der er tale om en forsøgsuddannelse med ekstraordinære omkostninger til udvikling og opstart af uddannelsen.

Lovgivning om tekniske skoler og handelsskoler indeholder hjemmel til, at kommuner og amtskommuner kan yde anlægstilskud til disse skoler, hvorimod det er fast antaget, at kommuner og amtskommuner ikke kan yde tilskud til skolernes drift.

Da handelsakademiuddannelsen gennemføres på en handelsskole, er vi i tvivl om, hvorvidt amtet indenfor kommunalfuldmagtens grænser kan udbetale ovennævnte underskudsdækning."

Af udskrift af Viborg amtsråds protokol for mødet den 9. januar 1995 fremgår bl.a. følgende vedrørende ovennævnte bemærkninger i revisionsberetningen vedrørende Viborg Amtskommunes årsregnskab for 1993:

"Økonomiudvalget indstiller, at revisionsberetningen godkendes, og at revisionens bemærkninger vedrørende handelsakademi besvares med, at der er tale om engangsstøtte, der kan parallelliseres med anlægstilskud ...

...

-- Godkendt som indstillet af økonomiudvalget."

Ved brev af 10. januar 1995 til Indenrigsministeriet har Viborg Amtskommune knyttet følgende kommentarer til revisionens ovenfor anførte bemærkninger:

"Ad etableringsstøtten til Handelsakademiet:

Thisted-Hurup Handelsgymnasium besluttede i 1992 at etablere et handelsakademi, hvis formål var at kvalificere erhvervslivets medarbejdere til specielt at beskæftige sig med opgaver i tilknytning til udenrigshandel. Der var således tale om en uddannelse, der specielt var målrettet mod regionens eksporterende virksomheder.

De øvrige handelsskoler i Viborg amt var løbende blevet holdt orienteret om projektet, og havde ikke indvendinger herimod, således at der ikke opstod en konkurrencesituation.

Viborg Amt besluttede på baggrund af en ansøgning, at give et betinget engangstilskud på op til 190.000 kr.

Beløbet skulle dække udgifterne til etablering af forsøgsuddannelsen, herunder de ekstraordinære udgifter der er med opstarten af forsøgsuddannelsen, og som ikke kan dækkes ind med de traditionelle taxametertilskud. Beløbet skulle kun udbetales, såfremt den almindelige drift ikke kunne dække udgifterne til opstarten. Tilskuddet kom til udbetaling.

Angående spørgsmålet om kommunalfuldmagten henvises til lovbekendtgørelse nr. 689 af 20. juli 1994, hvor det i bemærkningerne til lovforslaget er anført:

"Forslaget til den nye bestemmelse i § 12 b om at kommuner og amtskommuner kan yde støtte til erhvervsskoler etablering og udbygning, men ikke til driftsudgifter er ny, men er i overensstemmelse med praksis, ..."

Viborg Amt har i hele forløbet opfattet tilskuddet som lovligt og inden for kommunalfuldmagtens rammer, idet der som nævnt foran er tale om et engangstilskud til etablering af forsøgsuddannelsen."

Indenrigsministeriet har anmodet Undervisningsministeriet om en vejledende udtalelse om, hvorvidt der i lov om erhvervsskoler eller anden lovgivning, som henhører under Undervisningsministeriet, er hjemmel til eller noget til hinder for, at Viborg Amtskommune har ydet en underskudsgaranti i form af et betinget engangstilskud til et handelsakademi i amtet til dækning af udgifter i forbindelse med uddannelsens etablering.

Undervisningsministeriet har ved brev af 14. oktober 1996 til Indenrigsministeriet oplyst følgende:

"Lov nr. 210 af 5. april 1989 om erhvervsskoler trådte i kraft 1. januar 1991. Erhvervsskoleafdelingen har oplyst, at det frem til ændringen af erhvervsskoleloven pr. 1. januar 1995 var fast praksis, at amter og kommuner måtte give anlægstilskud til erhvervsskoler, men under ingen omstændigheder driftstilskud.

Med nævnte lovændring er dette nu udtrykkeligt angivet i selve lovteksten i § 12 b, ...

Bemærkninger til lovforslagets § 12 b, som er citeret foran i Amtsrådets brev af 10. januar 1995 til Indenrigsministeriet, er i overensstemmelse med det af Erhvervsskoleafdelingen anførte.

...

Undervisningsministeriets vurdering af den af Viborg amts økonomiudvalg givne underskudsgaranti og udbetalingen af den den 1. juli 1992 til Thisted-Hurup Handelsgymnasium er, at der ikke er tale om et lovligt anlægstilskud, idet omstændighederne omkring og begrundelsen for garantien og dens udbetaling ikke på naturlig måde kan opfylde forudsætningerne for at falde ind under begrebet anlægsudgift ifølge den faste praksis efter erhvervsskoleloven og den senere udtrykkelige lovbestemmelse i § 12 b (i lov om erhvervsskoler)."

Undervisningsministeriet har supplerende telefonisk oplyst, at den i sagen omhandlede etablering af et handelsakademi er hjemlet i lov om erhvervsskoler.

Endvidere har Undervisningsministeriet telefonisk oplyst, at den i sagen omhandlede etablering af et handelsakademi er godkendt af ministeriet, samt at uddannelsen er omfattet af de almindelige tilskudsregler i lov om erhvervsskoler.

Indenrigsministeriets udtalelse:

Lov om erhvervsskoler eller anden lovgivning under Undervisningsministeriet indeholdt på tidspunktet for ydelsen af det sagen omhandlede tilskud til handelsakademiet ingen regulering af spørgsmålet om amtskommuners ydelse af tilskud til sådanne formål.

Ved lov nr. 458 af 1. juni 1994 om ændring af lov om erhvervsskoler indsattes som § 12 b i loven følgende bestemmelse:

"§ 12 b. Kommuner og amtskommuner kan yde tilskud til erhvervsskolel anlægsudgifter ved etablering eller senere udbygning. Tilskud kan ikke ydes i form af lån. Kommuner og amtskommuner kan ikke yde tilskud til erhvervsskolel driftsudgifter."

Bestemmelsen er trådt i kraft den 1. januar 1995.

Det var i Indenrigsministeriets praksis, før spørgsmålet blev reguleret i den oven for citerede bestemmelse, antaget, at en amtskommune ikke efter almindelige kommunale grundsætninger om amtskommuners opgavevaretagelse lovligt kunne yde støtte til en erhvervsskolel almindelige drift, men at amtskommuner i et vist omfang kunne yde støtte til sådanne skolel anlægsudgifter i forbindelse med skolel etablering eller udvidelse.

Der må efter Indenrigsministeriets opfattelse imidlertid antages at være en vis tvivl om, hvorvidt en amtskommune før 1. januar 1995 efter ovennævnte kommunale grundsætninger var afskåret fra at yde støtte til andet end en erhvervsskolel anlægsudgifter i forbindelse med en sådan skolel etablering eller udvidelse. Indenrigsministeriet er mest tilbøjelig til at antage, at en amtskommune før 1. januar 1995 ikke har været afskåret fra at yde støtte til andre engangsudgifter end anlægsudgifter, som en erhvervsskole skal afholde i forbindelse med skolel etablering eller udvidelse, og som ikke vedrører skolel almindelige drift.

På denne baggrund og under hensyn til, at spørgsmålet nu udtrykkeligt er reguleret i lovgivningen, således at der herefter ikke vil kunne ydes et tilskud som det i sagen omhandlede, finder Indenrigsministeriet ikke grundlag for at foretage videre vedrørende sagen.

II. Amtskommunens støtte til etablering af uddannelse af pædagoger i Thisted.

Sagens baggrund:

Viborg Amtskommune har i 1993 og 1994 ydet støtte til etablering til en af Undervisningsministeriet godkendt pædagoguddannelse i Thisted.

Af revisionsberetningen for 1993 fremgår følgende om amtskommunens støtte:

"1 Særligt tilrettelagt uddannelse af pædagoger - merituddannelse

I Undervisnings- og Forskningsministeriets bekendtgørelse nr. 1233 af 23. december 1992 åbnes mulighed for, at pædagoguddannelsen kan gennemføres under et særligt tilrettelagt forløb, således at den studerende under uddannelsen kan bevare sit sædvanlige arbejde.

Økonomiudvalget har den 16. februar 1993 bevilget maksimalt 410.000 kr. fordelt med 150.000 kr. i 1993, 130.000 kr. i 1994 og 130.000 kr. i 1995 til dækning af merudgifter i forbindelse med uddannelsens placering i Thisted.

Baggrunden for bevillingen er ifølge sagsmaterialet, at der i den nordlige del af amtet er mangel på uddannede pædagoger.

Af sagsmaterialet fremgår endvidere, at merudgifterne ved at placere uddannelsen i Thisted frem for at gennemføre uddannelsesforløbet på Viborg-Seminariet består af transportudgifter for lærere, studerende og leder, samt et administrationsbidrag.

I Viborg-Seminariets ansøgning forudsættes endvidere, at de nødvendige lokaler stilles vederlagsfrit til rådighed for uddannelsen, hvorfor uddannelsen p.t. vederlagsfrit er placeret i amtets lokaler. Uddannelsen vil ifølge det oplyste i løbet af efteråret 1994 blive flyttet til primærkommunale lokaler.

2 Tilskud til etablering af pædagoguddannelsen i Thisted - normalt uddannelsesforløb

Viborg-Seminariet har for skoleåret 1994/95 fået Undervisningsministeriets godkendelse af et meroptag på 40 pladser. Dette meroptag har resulteret i, at pædagoguddannelsen udvides med en afdeling i Thisted.

Amtsrådet har den 8. august 1994 bevilget et årligt tilskud til dækning af merudgifter i forbindelse med placeringen af afdelingen i Thisted, fordelt med 122.450 kr. i 1994, 255.090 kr. i 1995, 1996 og 1997, 172.924 kr. i 1998 og 10.606 kr. i 1999. Efter 1 års drift skal tilskuddet revurderes med henblik på en eventuel justering.

Af sagsmaterialet fremgår, at merudgifterne ved at placere afdelingen i Thisted består af udgifter til administration og lærerbefordring.

Amtsrådet har endvidere bevilget et lån på 360.000 kr. til anskaffelse af inventar til uddannelsen. Ifølge det oplyste forventes denne beslutning ændret, således at Viborg Amt anskaffer inventaret, og herefter udlejer det til Viborg-Seminariet.

Undervisningsministeren har i skrivelse af 14. februar 1994 meddelt, at han ikke vil modsætte sig, at der som en midlertidig ordning etableres en "anneksundervisning" i Thisted.

Sammenfattende vurdering

Af lov om uddannelse af pædagoger fremgår, at uddannelsen foregår på statsseminarier eller på private seminarier støttet af staten.

Da der således er tale om en uddannelse, der finansieres fra statens side, er vi i tvivl om, hvorvidt amtet indenfor kommunalfuldmagtens rammer kan yde driftstilskud til ovenstående udplaceringer af pædagoguddannelsen."

Af udskrift af Viborg amtsråds protokol for mødet den 9. januar 1995 fremgår følgende vedrørende ovennævnte bemærkninger i revisionsberetningen vedrørende Viborg Amtskommunes årsregnskab for 1993:

"Økonomiudvalget indstiller, at revisionsberetningen godkendes, ... og at der vedrørende støtten til etablering af pædagoguddannelsen i Thisted afsendes en skrivelse til undervisningsministeren om økonomien i den midlertidige ordning. Vedrørende det bevilgede lån, så er der truffet beslutning om på amtsrådets møde den 14. november 1994 i stedet at anskaffe udstyret, og herefter udleje det til Viborg-Seminariet.

...

-- Godkendt som indstillet af økonomiudvalget."

Ved brev af 10. januar 1995 til Indenrigsministeriet har Viborg Amtskommune knyttet nogle kommentarer til revisionens oven for anførte bemærkninger.

Amtskommunen har således oplyst, at amtskommunen i tilslutning til undervisningsministerens godkendelse af en midlertidig "an-neksordning" i Thisted har fremsendt et brev af 9. januar 1995 til undervisningsministeren vedrørende økonomien i seminariets etablering af pædagoguddannelse i Thisted. Af brevet fremgår bl.a. følgende:

"Med henvisning til ministerens skrivelse af 14. februar 1994, hvori det meddeles, at ministeren ikke vil modsætte sig, at der etableres en midlertidig "anneksordning" i Thisted i samarbejde med Viborg-Seminariet, skal det hermed oplyses, at en sådan ordning er etableret.

Viborg Amt, Thisted Kommune og Viborg-Seminariet besluttede umiddelbart før sommerferien 1994, at der til september skulle starte et hold på pædagoguddannelsen i Thisted, som en afdeling af Viborg-Seminariet.

Den konkrete aftale indeholder følgende punkter:

1. Der kan indgås en lejeaftale mellem seminariet og Thisted Kommune indtil 1999. Seminariet betaler ikke leje, men afholder udgifter til lys, rengøring, varme og pedelbistand.
2. Thisted Kommune indretter bygningen, således at den kan tages i brug pr. 1. september 1994. Bygningsreoveringen aftales direkte med Viborg-Seminariet.
3. Viborg Amt anskaffer inventar for 360.000 kr. til bygningen i Thisted. Inventaret lejes med forkøbsret af Viborg-Seminariet.
4. Viborg Amt yder et årligt driftstilskud på 255.000 kr. til dækning af seminariets ekstraudgifter ved placeringen i Thisted.
5. Ud fra konkrete driftsudgifter m.v. revurderes aftalerne om lejemål, driftstilskud m.v. om et år i et møde mellem Thisted Kommune, Viborg-Seminariet og Viborg Amt.

Det er således forudsat, at de normale driftsudgifter ved gennemførelsen af pædagoguddannelsen i Thisted dækkes via de taxametertilskud, som Viborg-Seminariet modtager i henhold til dimensioneringen af uddannelsen på seminariet.

Vedrørende dækning af ekstraudgifterne er det konkret aftalt, at de udgifter, der dækkes af Amtet er følgende:

- ekstra administrationsudgifter i Thisted. (6 timer ugentlig)
- afdelingslederhonorar for afdelingsleder i Thisted. (3.000 kr. pr. måned)

- transport og transportgodtgørelse for lærere ved afdelingen i Thisted, som er ansat i Viborg. (Det er forudsat, at 50 % af timerne læses af lærere ansat ved afdelingen i Thisted)

Til orientering kan det oplyses, at Viborg Amt i februar 1993 besluttede at dække tilsvarende ekstraudgifter for årene 1993-95 ved gennemførelsen af den særligt tilrettelagte pædagoguddannelse i Thisted."

Indenrigsministeriet har anmodet Undervisningsministeriet om en vejledende udtalelse om, hvorvidt der i lov om uddannelse af pædagoger, seminariestøtteloven eller anden lovgivning, som henhører under Undervisningsministeriet, er hjemmel til eller noget til hinder for, at Viborg Amtskommune har ydet støtte til etablering af pædagoguddannelser i Thisted.

Undervisningsministeriet har i brev af 14. oktober 1996 til Indenrigsministeriet vejledende udtalt følgende vedrørende amtskommuners tilskud til driftsudgifter til pædagoguddannelser:

"Ifølge § 2 i seminariestøtteloven (lovbekendtgørelse nr. 677 af 29. juli 1992) gælder, at udgifterne ved driften af institutionerne efter § 1 (bl.a. pædagogseminarierne) afholdes af staten. Universitetsafdelingen har imidlertid oplyst, at § 2 er blevet fortolket således, at man ikke har ment at burde modsætte sig, at der fra kommunal side blev ydet et mindre tilskud til dækning af de ekstraordinære driftsudgifter ved etablering af anneksumdervisning langt fra moderinstitutionen, begrundet i vanskelighederne ved at dække disse ekstraordinære udgifter inden for den takstmæssigt fastsatte ordinære driftsbevilling. Det har herved været en forudsætning for Universitetsafdelingen, at der var tale om etablering af anneksumdervisning, begrundet i særlige lokale forhold og af midlertidig karakter."

Med hensyn til medfinansiering af anlægsudgifter har Undervisningsministeriet henvist til Indenrigsministeriets udtalelse af 8. december 1995 vedrørende Ikast Seminarium og på baggrund heraf oplyst, at ministeriet "ikke [vil] modsætte sig en lignende ordning i forhold til Viborg Amtsråd."

Indenrigsministeriets udtalelse:

På baggrund af ovenstående skal Indenrigsministeriet generelt udtale følgende:

Lov om uddannelse af pædagoger, jf. lovbekendtgørelse nr. 75 af 31. januar 1995, der var gældende på tidspunktet for ydelsen af de af sagen omhandlede tilskud, indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"§ 2. Uddannelsen varer 3½ år og tilrettelægges således, at der veksles mellem undervisning på seminariet og praktik.

Stk. 2. ...

Stk. 6. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om uddannelsen, herunder om de studerendes pligt til at deltage i seminarieundervisningen og øvelsespraktikken og om uddannelsens afslutning.

§ 6. Undervisningen foregår på statsseminarier eller på private seminarier, der af undervisningsministeren er godkendt til at uddanne pædagoger.

Stk. 2. Et privat seminarium skal være en selvejende institution eller udgøre en del af en sådan med vedtægter godkendt af ministeren.

§ 9. Bestyrelsen sammensættes således, at flertallet af medlemmer kommer fra de uddannede pædagogers arbejdsområder og fra lokalsamfundet.

Stk. 2. ...

§ 11. Bestyrelsen er over for undervisningsministeren ansvarlig for seminariets drift, herunder for forvaltningen af de statslige bevillinger.

Stk. 2. Hvis bestyrelsen ikke efterkommer påbud fra ministeren om at berigtige nærmere angivne forhold, kan ministeren beslutte,

- 1) at bestyrelsens opgave eller dele heraf i en periode varetages af personer, der udpeges af ministeren, eller
- 2) at bestyrelsen træder tilbage, således at en ny bestyrelse kan dannes efter reglerne i seminariets vedtægter eller statut.

§ 15. Amtsrådet og kommunalbestyrelserne skal i samarbejde stille egnede praktikpladser til rådighed for uddannelsen ...

Stk. 2. ...

§ 17. Amtsrådet nedsætter et praktikpladsudvalg. Udvalgets medlemmer udpeges således:

Kommunalbestyrelserne i amtsrådskredsen 3

Amtsrådet 1

De færdiguddannedes organisationer 2

Stk. 2. Praktikpladsudvalgets formand vælges af og blandt de kommunale medlemmer.

...

Stk. 5. Amtsrådet stiller sekretariatsbistand til rådighed for praktikpladsudvalget.

§ 19. Ud fra en vurdering af det fremtidige behov for færdiguddannede pædagoger i området og muligheden for at skaffe praktikpladser på institutionerne afgiver praktikpladsudvalget forslag til undervisningsministeren om antallet af uddannelsespladser på seminarierne.

Stk. 2. Praktikpladsudvalget koordinerer arbejdet med at tilvejebringe praktikpladser. Udvalget træffer beslutning om fordeling af praktikpladserne mellem seminarierne, der har pligt til at udnytte dem.

Stk. 3. ...

§ 22. Undervisningsministeren nedsætter et seminarieråd, der er rådgivende for ministeren inden for lovens område.

Stk. 2. Seminarierådet består af direktøren for Universitetsafdelingen som formand samt 13 medlemmer, der udpeges således:

...

1 af Amtsrådsforeningen i Danmark

1 af Kommunernes Landsforening

1 af Københavns og Frederiksberg Kommuner i fællesskab

...

Stk. 3. ...

§ 24. Et seminariums afgørelser efter denne lov eller efter regler fastsat i medfør af loven kan påklages til undervisningsministeren.

Stk. 2. ..."

Frem til 1. januar 1997 ydede staten støtte til godkendte private seminarier efter reglerne i seminariestøtteloven, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 677 af 29. juli 1992 om statsstøtte til visse private seminarier, der bl.a. indeholdt følgende bestemmelser:

"§ 1. Denne lov omfatter private seminarier, der uddanner lærere til folkeskolen, private seminarier, der uddanner ernærings- og husholdningsøkonomer, private håndarbejdsseminarier og private seminarier, der uddanner pædagoger, hvis seminarierne:

1. er godkendt af undervisnings- og forskningsministeren efter de regler, der er fastsat om uddannelsen på de nævnte seminarier,
2. er selvejende institutioner med vedtægter godkendt af undervisnings- og forskningsministeren,
3. følger de bestemmelser, som fastsættes af undervisnings- og forskningsministeren om driften, de økonomiske forhold og lønnings- og pensionsforholdene for personalet m.v., og
4. følger undervisnings- og forskningsministerens pålæg om at stille seminariets lokaler og udendørsanlæg til rådighed for andre uddannelsesformål.

...

§ 1 a. I tilfælde af institutionens ophør anvendes tiloversbleven formue til undervisnings- og uddannelsesformål efter undervisnings- og forskningsministerens bestemmelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis der er dækning i den tiloversblevne formue, anvendes institutionens nettoformue opgjort pr. 31. december 1990 samt gaver skænket efter 1. januar 1991 i form af løsøre, fast ejendom og anlægstilskud til fast ejendom til de formål, der er fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter.

...

§ 2. Udgifterne ved driften af institutionerne efter § 1 afholdes af statskassen. ...

Stk. 2. Efter regler, der fastsættes af undervisnings- og forskningsministeren med finansudvalgets tilslutning, kan der af statskassen ydes institutionerne efter § 1 afdragsfri lån til opførelse, ombygning og køb af bygninger eller overgang til selvejende institution. ...

Stk. 3. ...

§ 3 a. Efter nærmere regler fastsat af undervisnings- og forskningsministeren kan klager over et seminariums afgørelser indbringes for ministeren."

Loven er nu afløst af lov nr. 311 af 24. april 1996 om selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v. (selvejeloven), der trådte i kraft den 1. januar 1997. Reglerne i selvejeloven om tilskud og lån og om indtægtsdækket virksomhed finder nu anvendelse på de godkendte private seminarier.

De to ovenfor citerede love og selvejeloven indeholdt henholdsvis indeholder en nærmere regulering af undervisningsministerens, amtskommunernes og kommunernes varetagelse af en række offentlige opgaver i forhold til de godkendte private seminarier. Der er imidlertid hverken i førnævnte love eller i forarbejderne hertil grundlag for at antage, at denne regulering har været eller er udtømmende. Spørgsmålet om, hvorvidt amtskommuner kan eller har kunnet yde tilskud til private seminarier i forbindelse med etablering af såkaldt annekksundervisning, må på baggrund af Undervisningsministeriets udtalelse antages ikke at være eller have været udtrykkeligt reguleret i de ovennævnte love. Dette spørgsmål må derfor afgøres efter de almindelige kommunalretlige grundsætninger om amtskommuners opgavevaretagelse.

Det er antaget i Indenrigsministeriets praksis og i den juridiske litteratur, at amtskommuner efter de kommunalretlige grundsætninger om amtskommuners opgavevaretagelse i et vist omfang

kan yde tilskud til private uddannelsesinstitutioners anlægsudgifter. Endvidere kan amtskommuner efter Indenrigsministeriets opfattelse ikke anses for at være afskåret fra i et begrænset omfang at yde tilskud til andre udgifter hos sådanne uddannelsesinstitutioner, som ikke vedrører den almindelige løbende drift. Det er en forudsætning for en amtskommunes adgang til at yde tilskud til førnævnte institutioner, at institutionens aktiviteter knytter sig til løsningen af amtskommunale opgaver af f.eks. undervisningsmæssig eller kulturel art, og at der i øvrigt kan påvises en særlig amtskommunal interesse i at yde tilskuddet. En sådan særlig interesse anses bl.a. for at foreligge, hvor institutionen først og fremmest tænkes anvendt af amtskommunens egne borgere, jf. nærmere Jens Garde og Jørgen Mathiasen, Kommunalret, 1991, side 34 f., Martin Basse og Oluf Jørgensen, Kommunalt folkestyre, 1993, side 125 f. og Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 1994, side 468 f., men modsat Mogens Heide-Jørgensen, Den kommunale interesse, 1993, side 227-283, især side 235-237, der forholder sig kritisk til bl.a. de betingelser, som følger af de kommunale tilsynsmyndigheders praksis.

Hvad særligt angår spørgsmålet om adgangen til amtskommunal støtte til statsgodkendte pædagogseminariers udgifter bemærkes:

En række bestemmelser i lovgivningen regulerer amtskommuners opgaver i forbindelse med uddannelsen af pædagoger og driften af seminarier. Amtskommuner har pligt til at stille praktikpladser til rådighed for seminarierne, jf. § 15, stk. 1 i ovennævnte lov om uddannelse af pædagoger. Amtskommunerne udpeger endvidere medlemmer af de praktikpladsudvalg, som amtsrådet skal nedsætte i medfør af lovens § 17, stk. 1, og som koordinerer arbejdet med at tilvejebringe praktikpladser og fordeler praktikpladserne mellem seminarierne, jf. lovens § 19, stk. 2. Praktikpladsudvalget afgiver tillige forslag til undervisningsministeren om antallet af uddannelsespladser på seminarierne, jf. lovens § 19, stk. 1. Der kan endelig peges på, at amtskommunerne er repræsenteret i det seminarieråd, som er rådgivende for undervisningsministeren, jf. lovens § 22.

De opgaver, som amtskommuner efter lovgivningen skal varetage i forbindelse med uddannelsen af pædagoger, og det behov, som amtskommuner har for at ansætte pædagoger med henblik på at varetage amtskommunernes lovpligtige opgaver, indebærer, at amtskommuner har en almindelig interesse i pædagogseminarier, herunder også statsgodkendte private seminarier. Det må derfor antages, at amtskommuner ikke generelt er afskåret fra at yde støtte til private seminarier.

En amtskommunes adgang til at yde tilskud til et statsgodkendt privat seminarium forudsætter dog, at der foreligger en særlig interesse for amtskommunen i det pågældende seminarium.

Som et eksempel på, at en amtskommune kan have en særlig interesse i et seminarium, som kan tale for, at amtskommunen lovligt kan yde et tilskud, kan nævnes, at amtskommunens tilskud er begrundet i hensynet til en hensigtsmæssig placering af seminariets uddannelsesmæssige aktiviteter i amtet, f.eks. i forhold til tyndt befolkede dele af amtet.

I den samlede afvejning af hensyn bør det ligeledes indgå, om det amtskommunale tilskud står i et passende forhold til den amtskommunale interesse i seminariet. Det kan ikke på forhånd mere præcist fastlægges, hvor stort det amtskommunale engagement kan være i forhold til de samlede udgifter, og der må derfor foretages en konkret afvejning i det enkelte tilfælde.

I de tilfælde, hvor en amtskommune lovligt kan yde et tilskud til et statsgodkendt privat seminarium, skal amtskommunen føre kontrol med, at tilskuddet udelukkende bliver anvendt til formål, som amtskommunen lovligt kan yde støtte til.

På denne baggrund har Indenrigsministeriet ikke fundet grundlag for at antage, at Viborg Amtskommunes beslutning om at yde tilskud til Viborg-Seminariets særlige udgifter til etablering af pædagoguddannelse i Thisted er ulovlig.

Indenrigsministeriet foretager sig herefter ikke videre i denne sag.

Undervisningsministeriet er samtidig hermed tilsendt en kopi af dette brev.

Med venlig hilsen

Per Hansen

2. 1. økonomiske kontor
3. Undervisningsministeriet

2. og 3. not.:
hvilket herved meddeles.